

ΑΝΑΛΥΣΗ ΙΙ- ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ
ΦΥΛΛΑΔΙΟ 2/2012

1. Έστω $\mathbf{r} = \mathbf{r}(t) = (x(t), y(t), z(t))$, $t \in I = [a, b]$ είναι μία διανυσματική συνάρτηση C^∞ -τάξης και $r = r(t) = \|\mathbf{r}(t)\| = \sqrt{x'(t)^2 + y'(t)^2 + z'(t)^2}$.
Να αποδείξετε ότι:
- (α) $\frac{d}{dt} \left(\frac{1}{r} \mathbf{r} \right) = \frac{1}{r} \frac{d\mathbf{r}}{dt} - \frac{r'(t)}{r^2} \mathbf{r}$, $t \in I$ (β) $\frac{d}{dt} \left(\mathbf{r} \times \frac{d\mathbf{r}}{dt} \right) = \mathbf{r} \times \frac{d^2\mathbf{r}}{dt^2}$, $t \in I$.
- (γ) Αν $\mathbf{r} \times \frac{d\mathbf{r}}{dt} = \mathbf{0}$, για κάθε $t \in I$, τότε το $\mathbf{r}(t)$ έχει σταθερή διεύθυνση για κάθε $t \in I$.
- (δ) $\frac{d}{dt} (\mathbf{r}(t), \mathbf{r}'(t), \mathbf{r}''(t)) = \mathbf{r}(t) \cdot (\mathbf{r}'(t) \times \mathbf{r}'''(t))$, $t \in I$.
2. Αν $\mathbf{f}, \mathbf{g}, \mathbf{h}: I \rightarrow \mathbb{R}^3$ είναι παραγωγίσιμες διανυσματικές συναρτήσεις μεταβλητής t , να αποδείξετε ότι:
- $$\frac{d}{dt} \{ \mathbf{f}(t) \times (\mathbf{g}(t) \times \mathbf{h}(t)) \} = \{ \mathbf{f}'(t) \times (\mathbf{g}(t) \times \mathbf{h}(t)) \} + \{ \mathbf{f}(t) \times (\mathbf{g}'(t) \times \mathbf{h}(t)) \} + \{ \mathbf{f}(t) \times (\mathbf{g}(t) \times \mathbf{h}'(t)) \}$$
3. Έστω $\mathbf{r} = \mathbf{r}(t) = (\cos \omega t) \mathbf{a} + (\sin \omega t) \mathbf{b}$, $t \in I \subseteq \mathbb{R}$ όπου $\mathbf{a}, \mathbf{b}$ σταθερά διανύσματα. Να αποδείξετε ότι:
- (α) $\mathbf{r} \times \frac{d\mathbf{r}}{dt} = \omega (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$.   (β) $\frac{d^2\mathbf{r}}{dt^2} + \omega^2 \mathbf{r} = \mathbf{0}$.
4. Έστω η φυσική παραμετρική καμπύλη $\gamma: \mathbf{r} = \mathbf{r}(s)$, $s \in [0, \ell(\gamma)]$, όπου $\ell(\gamma)$ το μήκος της καμπύλης γ , C^3 - τάξης. Χρησιμοποιώντας το τρίεδρο και τους τύπους του Frenet, να αποδείξετε ότι:
- (α) $\mathbf{r}'''(s) = -k^2 \mathbf{T} + k'(s) \mathbf{N} + k\sigma \mathbf{B}$,   (β) $\mathbf{r}''(s) \times \mathbf{r}'''(s) = k^2 \sigma \mathbf{T} + k^3 \mathbf{B}$,
- (γ) $\sigma = \frac{(\mathbf{r}'(s), \mathbf{r}''(s), \mathbf{r}'''(s))}{\|\mathbf{r}''(s)\|^2}$ (τύπος υπολογισμού στρέψης)
5. Έστω η παραμετρική καμπύλη $\gamma: \mathbf{r} = \mathbf{r}(t)$, $t \in [\alpha, \beta]$, C^3 -τάξης.
Να αποδείξετε ότι:
- (α) $\mathbf{r}'(t) = \left(\frac{ds}{dt} \right) \mathbf{T}$ (β) $\mathbf{r}''(t) = \frac{d^2s}{dt^2} \mathbf{T} + k \left(\frac{ds}{dt} \right)^2 \mathbf{N}$,
- (γ) $\mathbf{r}'(t) \times \mathbf{r}''(t) = k \left(\frac{ds}{dt} \right)^3 \mathbf{B}$,   (δ) $\mathbf{B} = \frac{\mathbf{r}'(t) \times \mathbf{r}''(t)}{\|\mathbf{r}'(t) \times \mathbf{r}''(t)\|}$.
- (ε) $k = k(t) = \frac{\|\mathbf{r}'(t) \times \mathbf{r}''(t)\|}{\|\mathbf{r}'(t)\|^3}$ (στ) $\sigma = \sigma(t) = \frac{(\mathbf{r}'(t), \mathbf{r}''(t), \mathbf{r}'''(t))}{\|\mathbf{r}'(t) \times \mathbf{r}''(t)\|^2}$
- (Τύποι υπολογισμού καμπυλότητας και στρέψης για την C^3 -τάξης καμπύλη $\gamma: \mathbf{r} = \mathbf{r}(t)$, $t \in [\alpha, \beta]$).

6. (α) Να υπολογίσετε το ρυθμό μεταβολής, ανά μονάδα μήκους, της συνάρτησης $f(x, y, z) = x^3 - 2y^2 - 4z$, στο σημείο $P(1, 0, 2)$, ως προς την κατεύθυνση $\mathbf{u} = \frac{1}{3}(1, 2, -2)$.

(β) Ομοίως για τη συνάρτηση

$$f(x, y) = \begin{cases} \frac{2x^2 y}{x^2 + y^2}, & \text{αν } (x, y) \neq (0, 0) \\ 0, & \text{αν } (x, y) = (0, 0) \end{cases}$$

στο σημείο $O(0, 0)$, ως προς την κατεύθυνση που ορίζει το διάνυσμα $\mathbf{u} = (u_1, u_2)$, $\|\mathbf{u}\| = 1$.

7. Να βρείτε τις κατευθύνσεις $\mathbf{u}, \|\mathbf{u}\| = 1$ ως προς τις οποίες ορίζεται η παράγωγος

$$D_{\mathbf{u}}f(0, 0), \text{ αν είναι } f(x, y) = \begin{cases} \frac{xy}{x^2 + y^2}, & \text{αν } (x, y) \neq (0, 0) \\ 0, & \text{αν } (x, y) = (0, 0) \end{cases}$$

8. Δίνεται η συνάρτηση $f(x, y) = (\cos x)^{y^2}$, $(x, y) \in A = \left(-\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{2}\right) \times \mathbb{R}$.

(α) Να βρεθούν οι μερικές παράγωγοι: $\frac{\partial f}{\partial x}, \frac{\partial f}{\partial y}$ στο A .

(β) Να αποδείξετε ότι ο ρυθμός μεταβολής της συνάρτησης f , ανά μονάδα μήκους, ως προς την κατεύθυνση $\mathbf{u} = (u_1, u_2)$, $\|\mathbf{u}\| = 1$, στα σημεία των αξόνων $x'x$ και $y'y$ που ανήκουν στο A , ισούται με 0.

9. Δίνεται η C^2 -τάξης συνάρτηση $f(x, y, z)$ με $x = \rho \cos \theta, y = \rho \sin \theta, z = z$ με $\rho > 0, \theta \in [0, 2\pi), z \in \mathbb{R}$ (κυλινδρικές συντεταγμένες). Να αποδείξετε ότι:

$$\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial z^2} = \frac{\partial^2 f}{\partial \rho^2} + \frac{1}{\rho} \frac{\partial f}{\partial \rho} + \frac{1}{\rho^2} \frac{\partial^2 f}{\partial \theta^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial z^2}$$

(Λαπλασιανή της f σε κυλινδρικές συντεταγμένες).

10. Δίνεται η C^2 -τάξης συνάρτηση $f(x, y, z)$ με

$$x = \rho \cos \theta \sin \phi, y = \rho \sin \theta \sin \phi, z = \rho \cos \phi \quad \text{με } \rho > 0, \theta \in [0, 2\pi), \phi \in [0, \pi]$$

(σφαιρικές συντεταγμένες). Να αποδείξετε ότι:

$$\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial z^2} = \frac{1}{\rho^2} \frac{\partial}{\partial \rho} \left(\rho^2 \frac{\partial f}{\partial \rho} \right) + \frac{1}{\rho^2 \sin^2 \phi} \frac{\partial^2 f}{\partial \theta^2} + \frac{1}{\rho^2 \sin^2 \phi} \frac{\partial}{\partial \phi} \left(\sin \phi \frac{\partial f}{\partial \phi} \right).$$

(Λαπλασιανή της f σε σφαιρικές συντεταγμένες)

11. Η συνάρτηση $f(x, y)$ είναι C^2 -τάξης στο $A \subseteq \mathbb{R}^2$ και ομογενής βαθμού m , δηλαδή, για κάθε $(x, y) \in A$ και $t \in \mathbb{R}$ με $(tx, ty) \in \mathbb{R}^2$ ισχύει

$$f(tx, ty) = t^m f(x, y).$$

Να αποδείξετε ότι:

$$(a) \quad x \frac{\partial f}{\partial x} + y \frac{\partial f}{\partial y} = mf$$

$$(b) \quad x^2 \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} + 2xy \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} + y^2 \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = m(m-1)f.$$

12. Δίνεται η συνάρτηση $f(x, y) = g(u(x, y), v(x, y))$, όπου g διαφορίσιμη

συνάρτηση C^2 -τάξης και $u = u(x, y) = x - \frac{1}{3}y$, $v = v(x, y) = x + \frac{1}{2}y$.

(a) Να εκφράσετε τις μερικές παραγώγους $\frac{\partial f}{\partial x}$, $\frac{\partial f}{\partial y}$ συναρτήσει των μερικών

παραγώγων $\frac{\partial g}{\partial u}$, $\frac{\partial g}{\partial v}$.

(b) Πως μετασχηματίζεται η εξίσωση: $\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} - 6 \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = (2x + y)^2$,

ως προς τις μεταβλητές u, v ;

13. Να υπολογίσετε την παράγωγο της συνάρτησης $\mathbf{F}(x, y) = (x^3 - y^3, xy^2)$ στο σημείο $(x_0, y_0) = (2, 1)$.

Παράδοση εργασίας: 30 Μαΐου 2012